

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Janusz Niczyporuk

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi M. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie
o sygn. V ACz 380/21,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 8 grudnia 2022 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Pismem z 1 października 2022 r. M. J. (dalej: „skarżący”), reprezentowany przez pełnomocnika – adw. A. N. wystąpił ze skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. akt I Cz 380/21 oraz zasądzenie na jego rzecz kwoty 6000 zł i zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Skarżący domagał się również zwolnienia go od kosztów postępowania związanych ze złożeniem skargi.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że postanowieniem z 14 października 2021 r. oddalono jego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. Na skutek złożenia przez niego środka odwoławczego postanowieniem z 8 marca 2022 r. utrzymano w mocy postanowienie referendarza, po czym wniósł on o uzasadnienie

przedmiotowego postanowienia. Postanowieniem z 10 sierpnia 2022 r. odrzucono wniosek o uzasadnienie. Strona wniosła o formalne uzasadnienie tego postanowienia. Postanowieniem z 14 września 2022 r. odrzucono wniosek strony wskazując w zasadniczych motywach, iż nie podlegają uzasadnieniu orzeczenia wpadkowe Sądu II instancji.

Zdaniem Skarżącego chybnym jest pogląd o niezaskarżalności postanowienia z 10 sierpnia i 14 września 2022 r., albowiem odwołuje się do nieistniejącego obecnie stanu prawnego, oraz nie uwzględnia stanu prawnego powstałego wskutek nowelizacji prawa procesowego w 2019 r. jak również przepisów Ustawy o skardze (...). Chybnym jest również pogląd, iż wniosek o uzasadnienie postanowienia z 8 marca 2022 r. podlegał opłacie. Powyższe okoliczności w ocenie skarżącego prowadzą do nieuzasadnionej przewlekłości postępowania wywołaną wzywaniem strony do uzupełnienia braków fiskalnych wniosku. To zbędnie wydłuża postępowanie oraz moment, w którym strona może zapoznać się z uzasadnieniem postanowienia z 8 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Stosownie do art. 5 ustawy o skardze

na przewlekłość, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Równocześnie, stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony i niekontrowersyjny pozostaje pogląd, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy, należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” („rozpoznanie sprawy co do istoty”; art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy o skardze na przewlekłość), a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (uboczne), którego bieg nie powoduje „przejścia” rozpoznania istoty sprawy do sądu wyższej instancji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2012 r., KSP 15/12; z 24 września 2014 r., III SPP 206/14; z 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; z 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; z 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; z 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; z 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19).

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, powyższe oznacza, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego, jako incydentalnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; z 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; z 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; z 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19).

Tymczasem Skarżący domaga się stwierdzenia przewlekłości toczącego się przed Sądem Apelacyjnym postępowania zażaleniowego, w ramach którego Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 8 marca 2022 r., (V ACz 380/21 k. 254) utrzymał w mocy postanowienie referendarza sądowego w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie z 14 października 2021 r. oddalające wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych. Następnie powód złożył wniosek o sporządzenie i doręczenie pisemnego uzasadnienia postanowienia Sądu Apelacyjnego z 8 marca 2022 r., który to wniosek Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 10 sierpnia 2022 r., odrzucił (k. 276). Postanowieniem z 14 września 2022 r., Sąd Apelacyjny odrzucił również wniosek powoda

o doręczenie postanowienia z uzasadnieniem Sądu Apelacyjnego z 10 sierpnia 2022 r. (k. 284).

Skarżący domaga się zatem stwierdzenia przewlekłości toczącego się przed Sądem Apelacyjnym postępowania o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu zażaleniowym, które pełni służebną rolę w stosunku do postępowania głównego i jako takie jest postępowaniem incydentalnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 stycznia 2021 r., IV CZ 83/20; z 25 czerwca 2021 r., I CZ 44/21).

Wobec powyższego, należy uznać, że wniesiona przez skarżącego skarga na przewlekłość postępowania jest niedopuszczalna.

Sąd Najwyższy ubocznie wskazuje, że wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych był bezprzedmiotowy. Stosownie do treści art. 126² § 2 k.p.c. nie żąda się opłaty od pisma, jeżeli już z jego treści wynika, że podlega ono odrzuceniu. Skoro skarga na przewlekłość postępowania nie podlegała merytorycznemu rozpoznaniu zbędne było prowadzenie postępowania o zwolnienie skarżącego od opłaty sądowej od skargi.

W związku z powyższym, na podstawie art. 373 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.